

Izvoz poljoprivrednih proizvoda u sklopu Nove strategije razvoja Srbije

Goran Živkov

SEEDDEV - South East Europe Development

Beograd, oktobar 2010

„Agrobiznis Srbije – Perspektive razvoja 2011.“

- Nova strategija razvoja Srbije predviđa da se makroekonomska stabilnost ostvari povećanjem izvoza, naročito poljoprivrednih proizvoda. Polazeći od pretpostavki:
 - i. da Srbija nema puno drugih opcija a poljoprivreda iovako ostvaruje značajan izvoz
 - ii. da je moguće imati bolje rezultate bez promene agrarne politike.

Goran - prezentacija

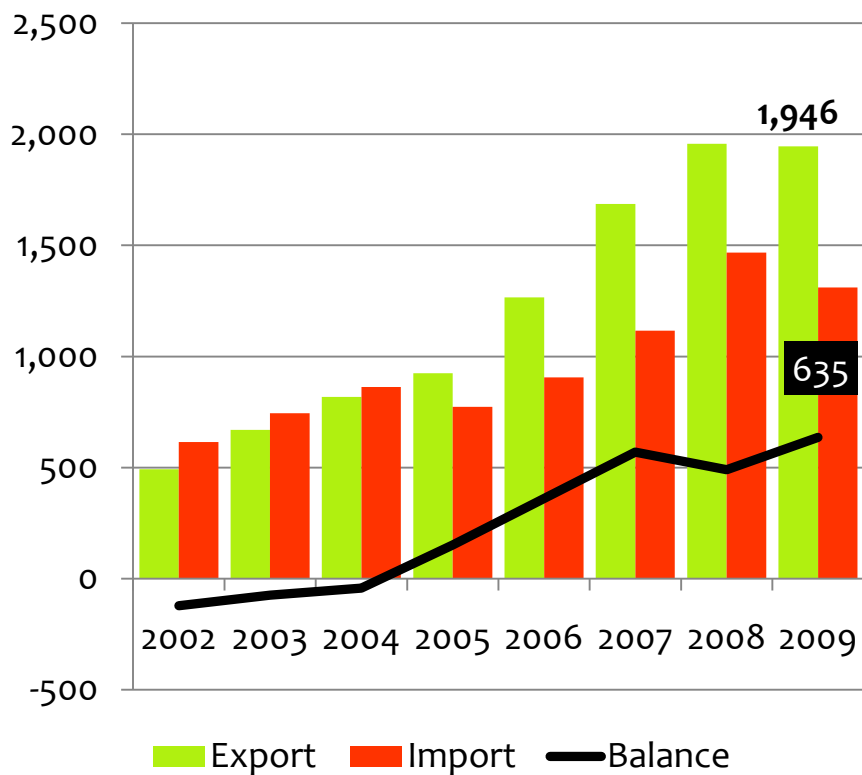
- Koliko je naš izvoz zaista “za hvalu” i koliko se na njemu može zasnivati Strategija razvoja zemlje?
- Promene okruženja
 - Promena navika potrošača
 - Promena načina prodaje uslovljena procesom supermarketizacije
 - Liberalizacija trgovine
- Par predloga za moguće rešenje

Svi – diskusija

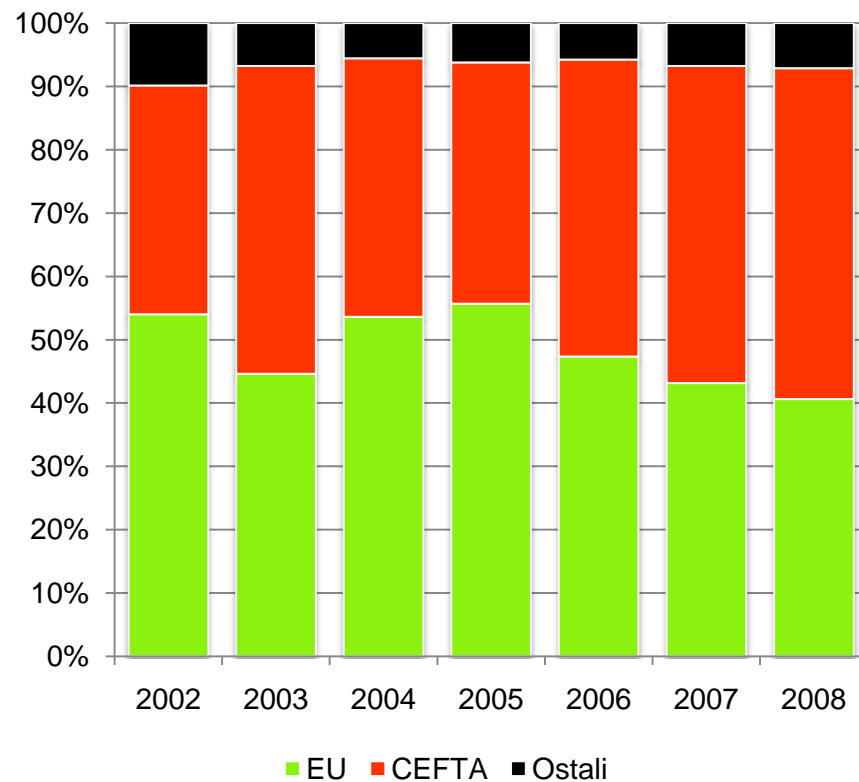
- Da li su rezlutati politike zadovoljavajući, pa treba nastaviti isto tako?
 - ...
-

Trgovina poljoprivrednim proizvodima

Trgovina poljoprivrednim proizvodima

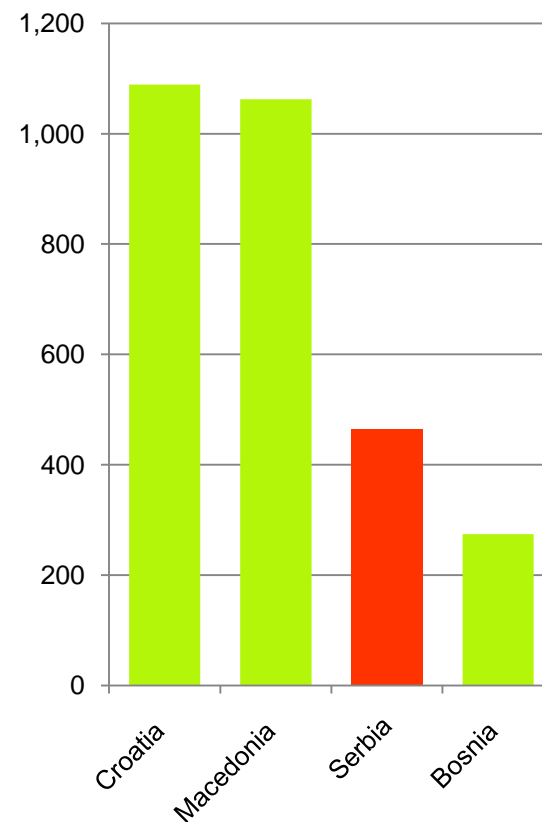
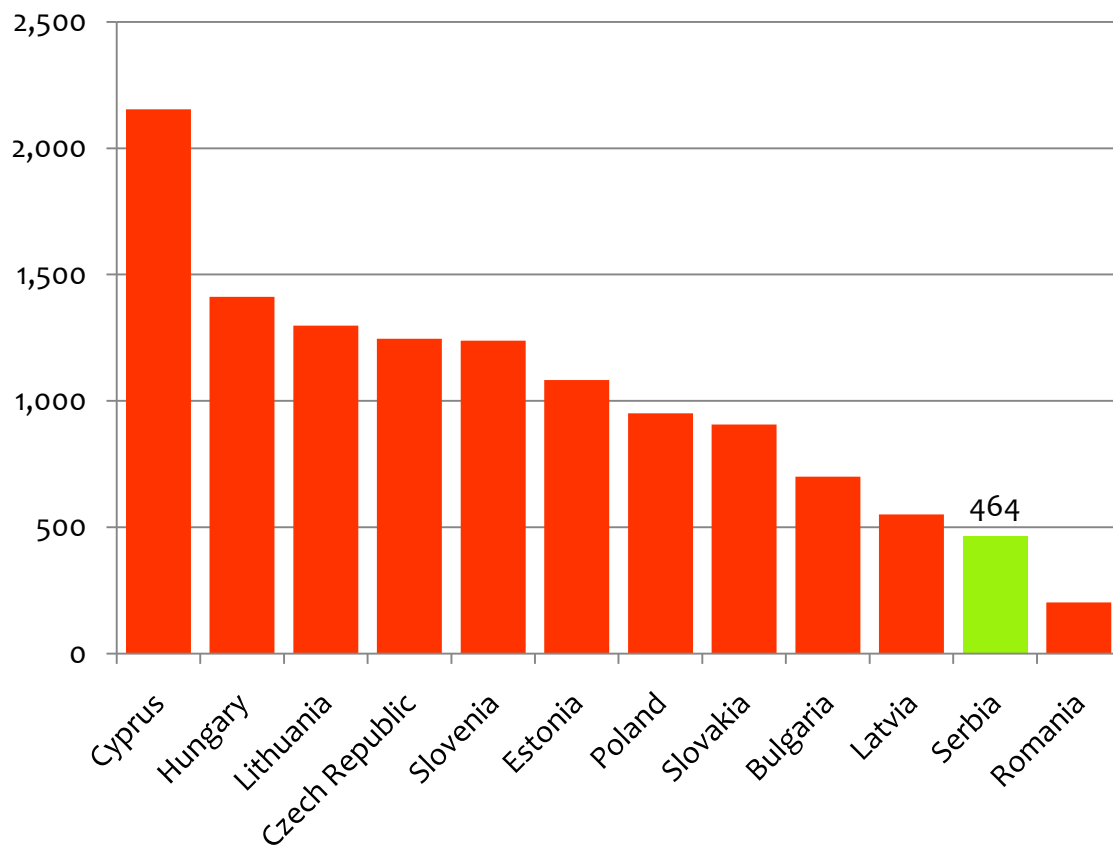

Destinacije izvoza

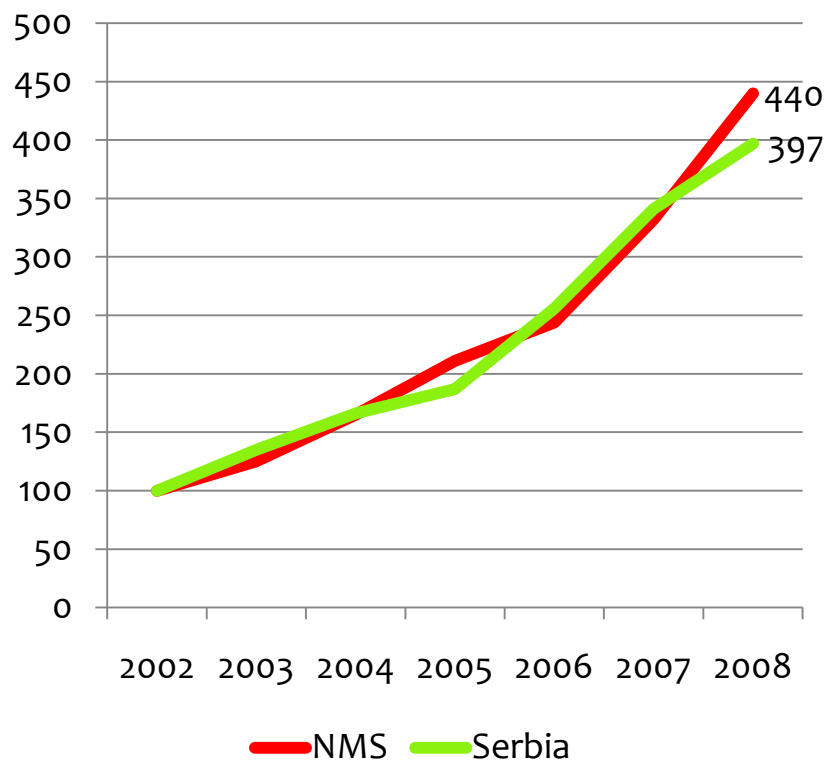
Veliki izvoz / veliki rast / suficit u razmeni

Trgovina poljoprivrednim proizvodima Srbije i konkurenata

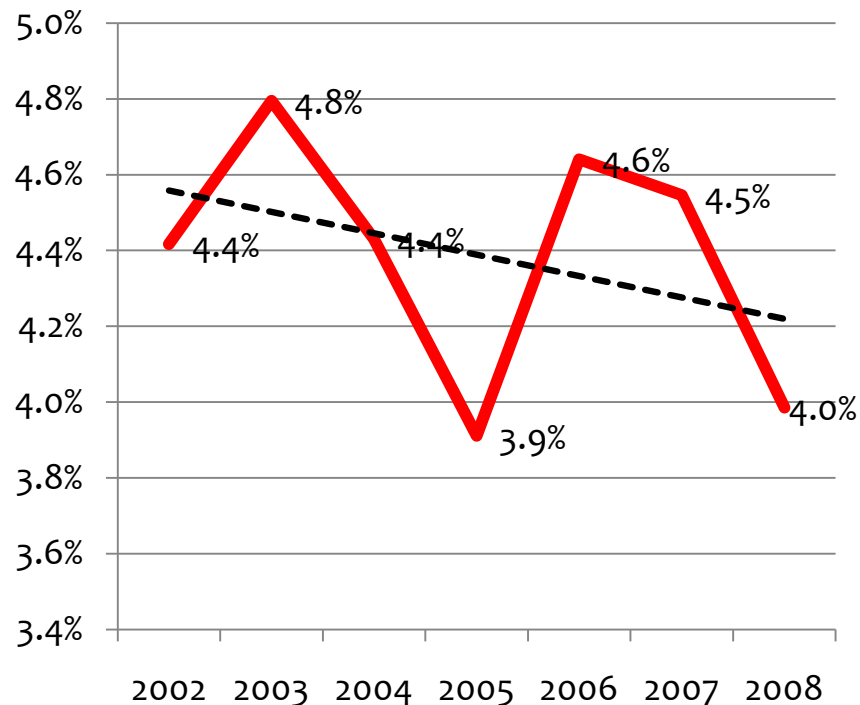

Izvoz Srbije po hektaru je najmanji u Evropi (osim Rumunije) i najmanji u regionu (osim Bosne i Hercegovine)

Trend rasta izvoza (2002=100)

Udeo izvoza Srbije u izvozu NZČ

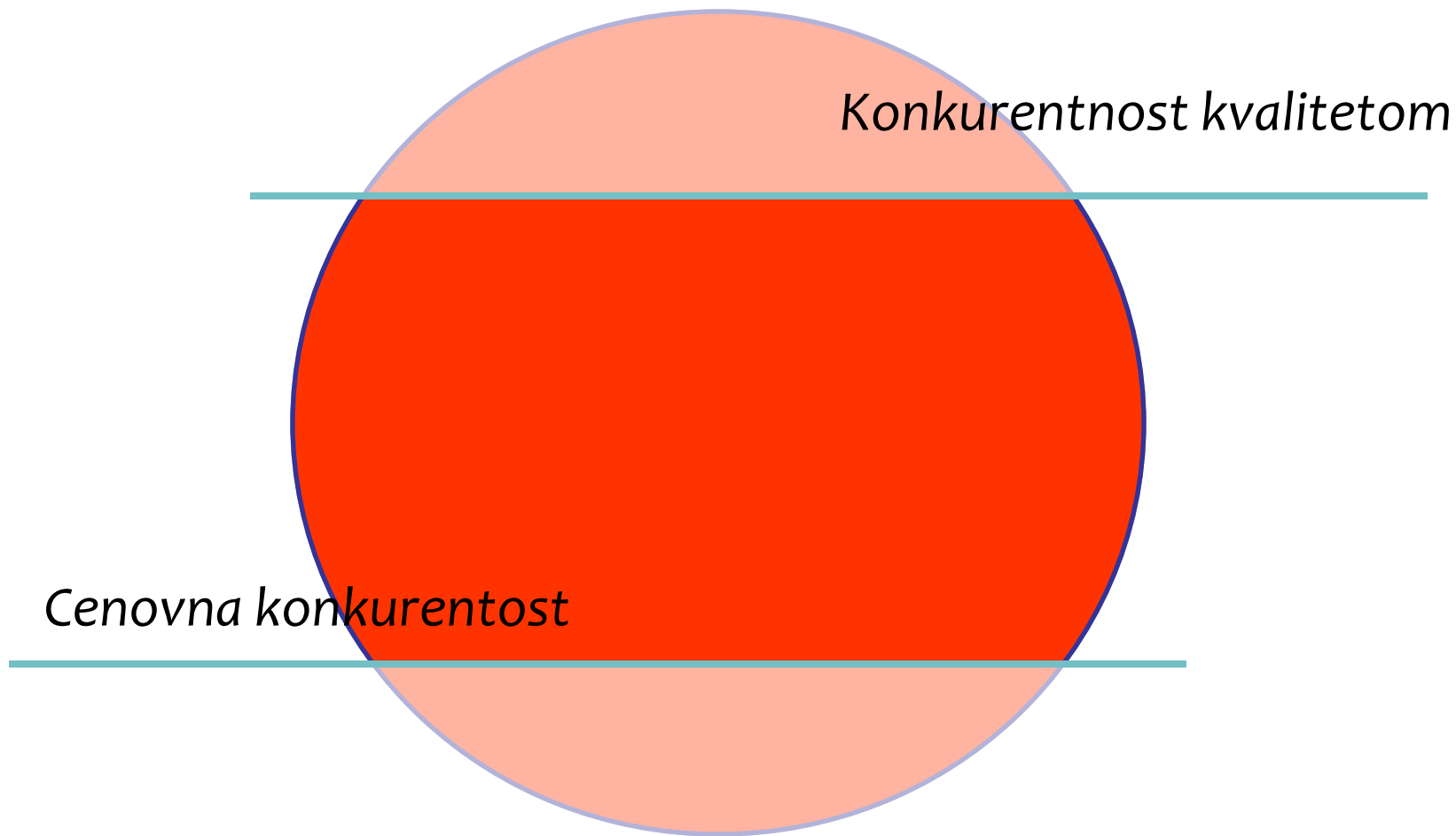
Udeo našeg izvoza u ukupnom izvozu NZČ tek oko 4-4.8%
Trend rasta izvoza je manji nego u Novim zemljama članicama

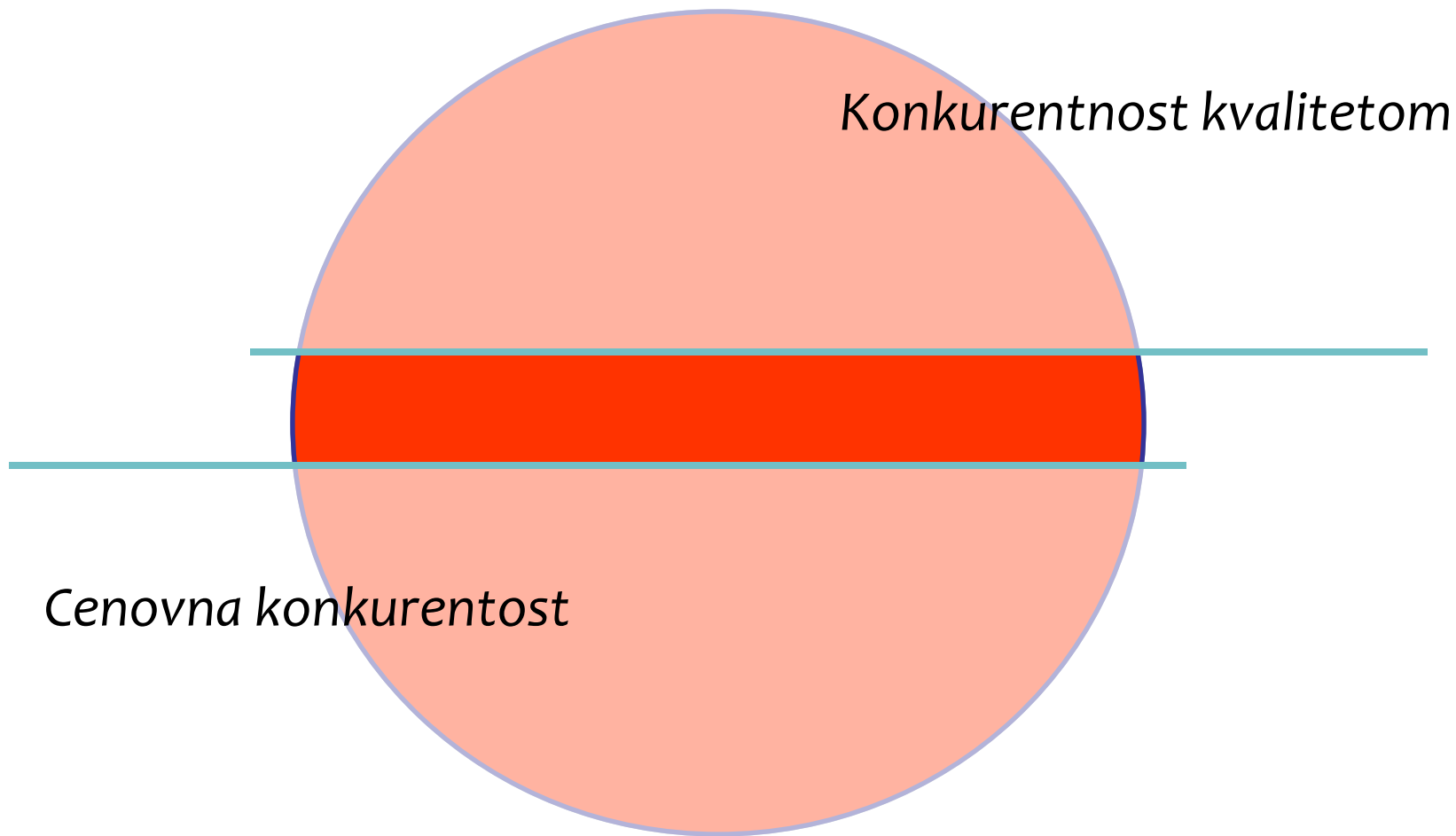
Zaključak 1

- Srbija ostvaruje dobre izvozne trendove ali je i time mnogo lošija nego konkurenti
- Optimistički pristup
- Pesimista

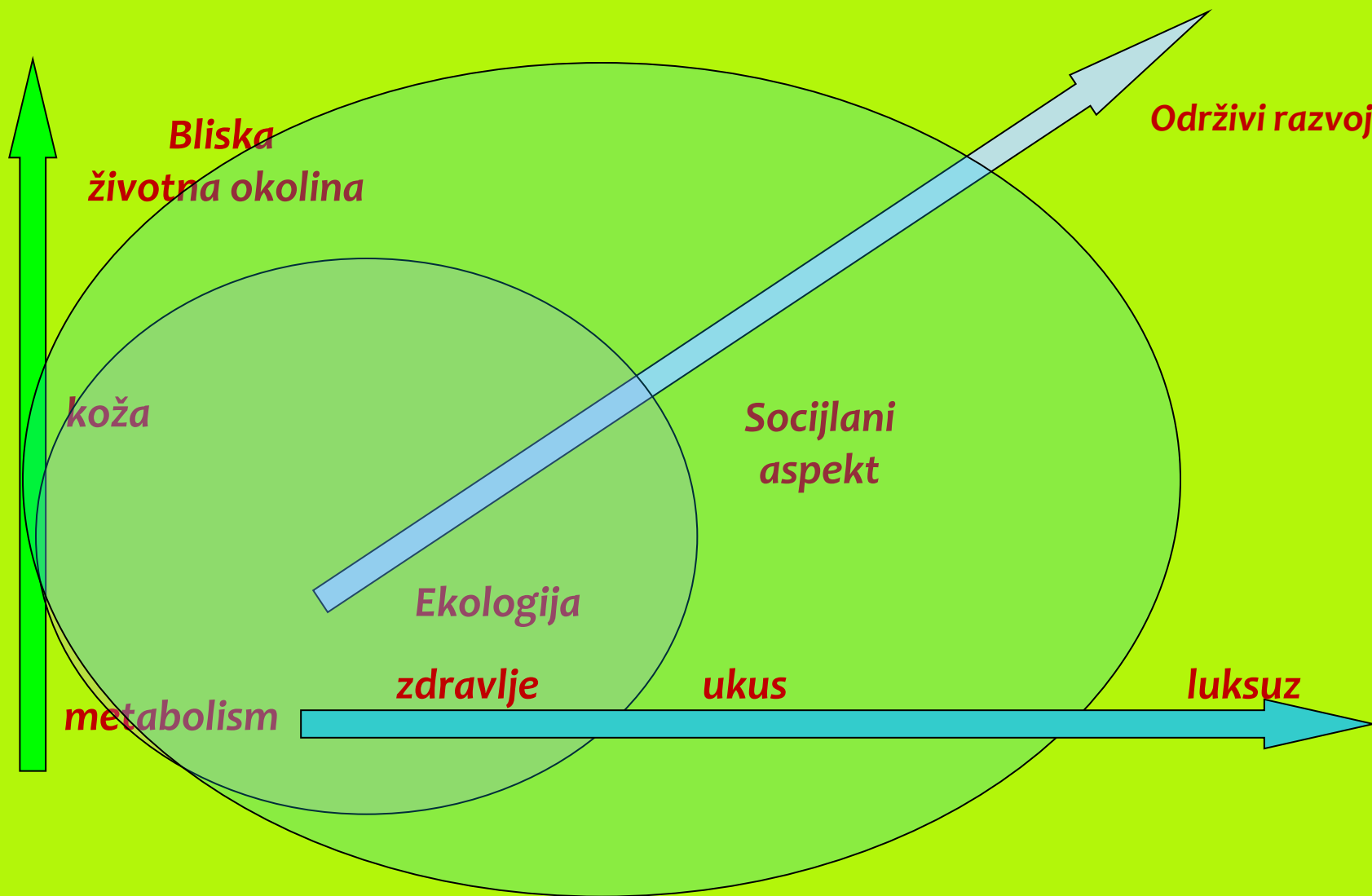
Promene okruženja

Promene zahteva potrošača

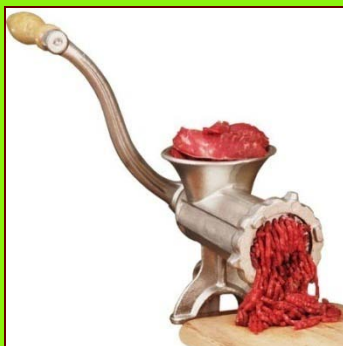

Percepcija potrošača je da ne razmišljaju više samo o potrošnji hrane zarad zadovoljavanja osnovnih potreba

Traditional products

Tradicionalni proizvodi

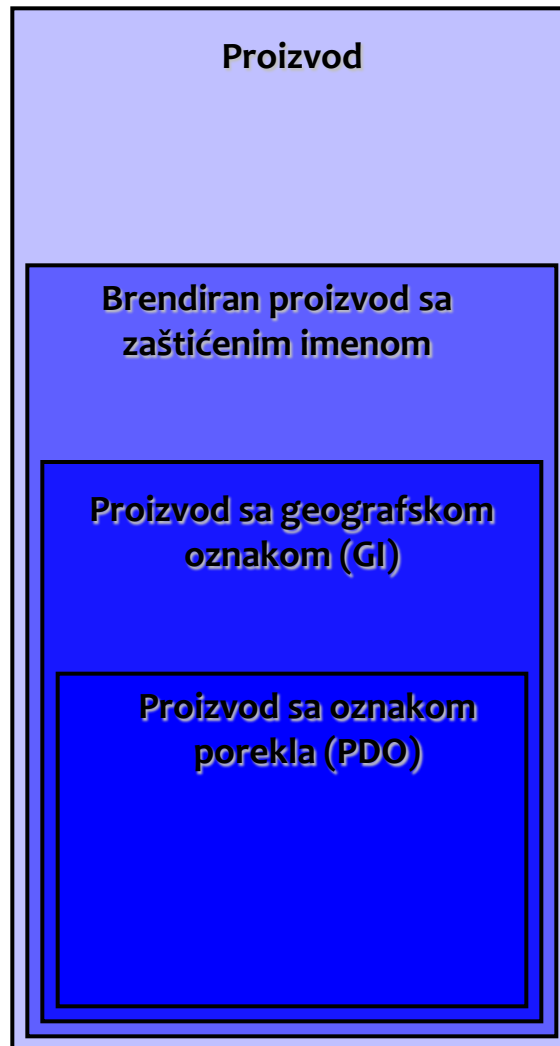
Tradicionalni proizvodi

- Local food (UK)
- Locally grown (USA)
- Typical food (Italy)
- Regional food (Switzerland, France, Spain, Italy, Germany, Austria..)
- Home made (Scandinavian concept)
- On farm ...

Standardi bezbednosti

Standardi zaštite proizvoda

Standardi proizvodnje

višja kakovost | Republika Slovenija
Ministrstvo za kmetijstvo,
gozdarstvo in prehrano

ekološki | Republika Slovenija
Ministrstvo za kmetijstvo,
gozdarstvo in prehrano

tradicionalni ugled | Republika Slovenija
Ministrstvo za kmetijstvo,
gozdarstvo in prehrano

integrirani | Republika Slovenija
Ministrstvo za kmetijstvo,
gozdarstvo in prehrano

geografska označba | Republika Slovenija
Ministrstvo za kmetijstvo,
gozdarstvo in prehrano

geografsko poreklo | Republika Slovenija
Ministrstvo za kmetijstvo,
gozdarstvo in prehrano

Uloga države u uspostavljanju i kontroli standarda vezanih za kvalitet je velika

Da bi pronašli kupca ...

- Da Evropska Komisija veruje u vaš sistem
- Da kupac veruje u vaš sistem zdravstvene bezbednosti i sertifikacije
- Da ste cenovno i kvalitetno konkurentni
- Da imamo količine, standarde, sertifikate, pakovanje. ...

I kad sve to imate ... opet vam ništa ne vredi

Promene okruženja

Promene načina prodaje

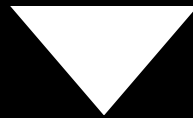
Traže zahtevne standarde

Ograničavanje kokurencije u nabavci na uštrb više cene, sigurnosti plasmana i upravljanjem neprodane robe

Zaključak 2

- Evropska komisija i kupci ne veruju u naš sistem kontrole (meso, mleko, krompir...)
- Sertifikovani proizvodi u Srbiji se mere promilima
 - Evropski rekorder u broju registrovanih pesticida
- Nemamo dovoljno objedinjenu ponudu naših proizvoda

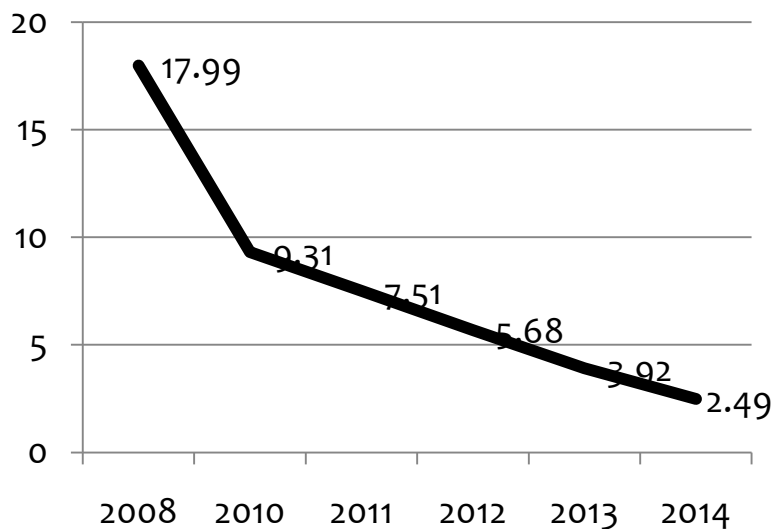

- *Naših proizvoda uopšte nema u evropskim supermarketima,*
- *Nijedan veliki proizvođač hrane još uvek nije pronašao interes da investira u Srbiju*
- *Imamo najmanji izvoz po jedinici površine.*

Promene okruženja

Liberalizacija carina

Srbije i regiona

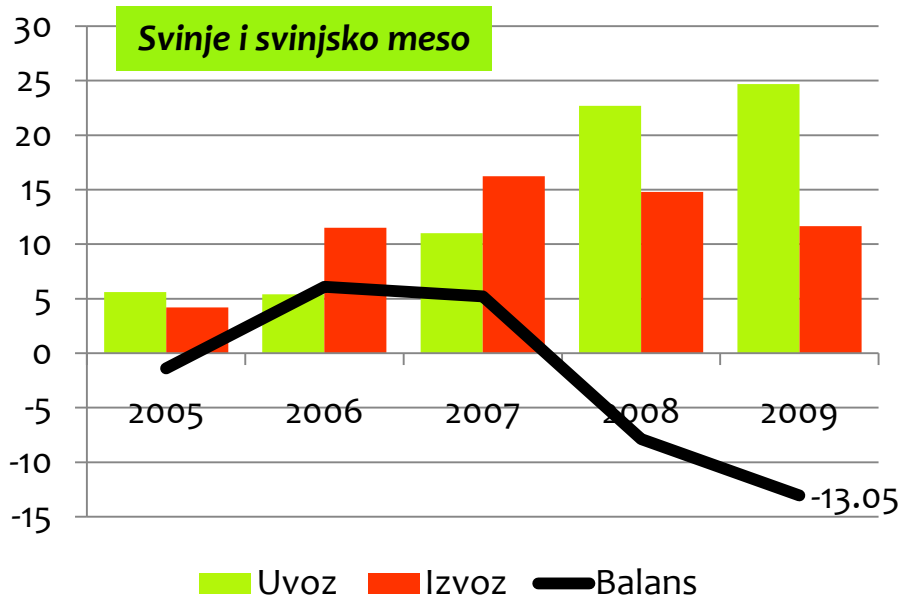
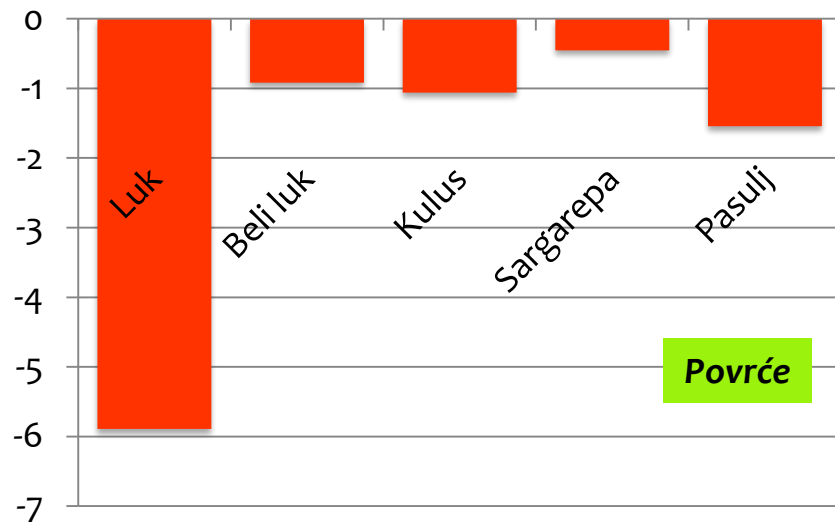

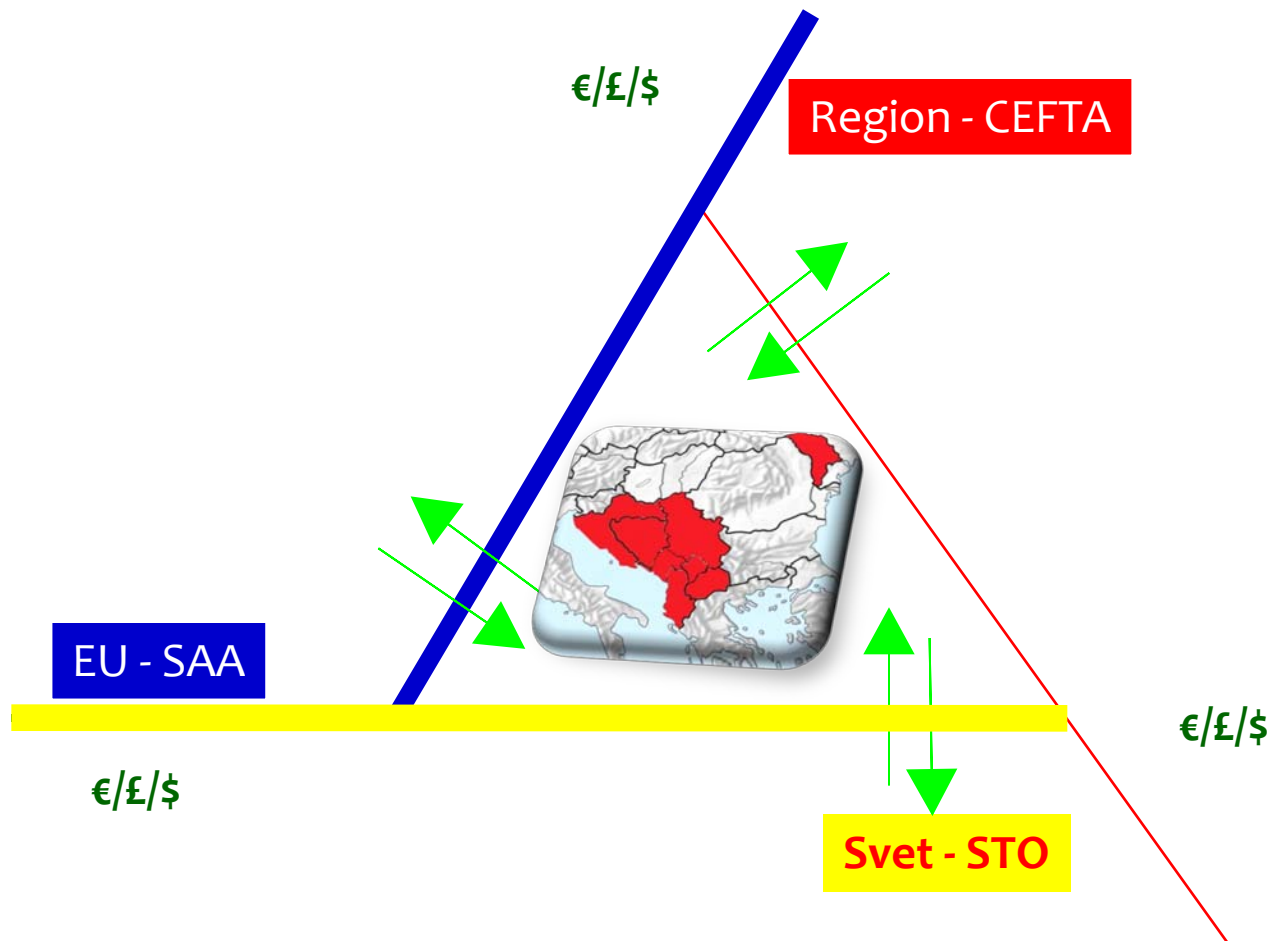
• Pozitivni efekti

- Ubrzavanje reformi i profilisanja sektora
- Povećanje izvoza

• Negativni efekti

- Povećanje uvoza, smanjenje proizvodnje

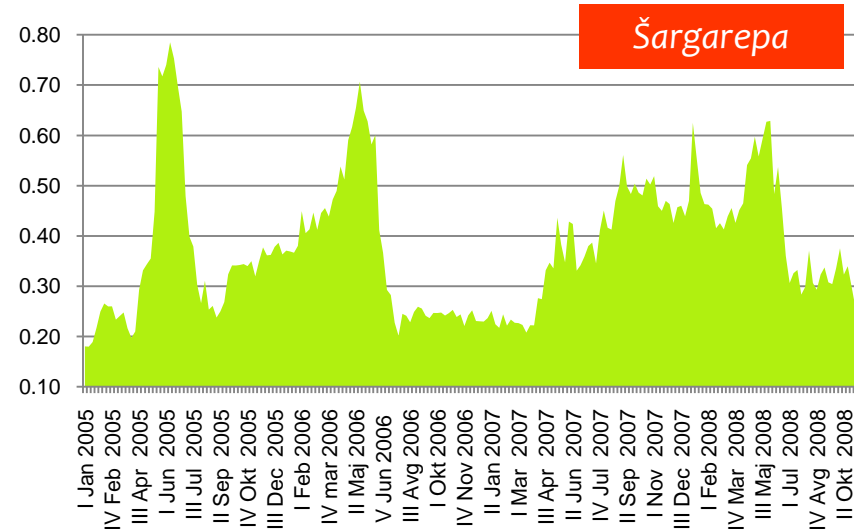
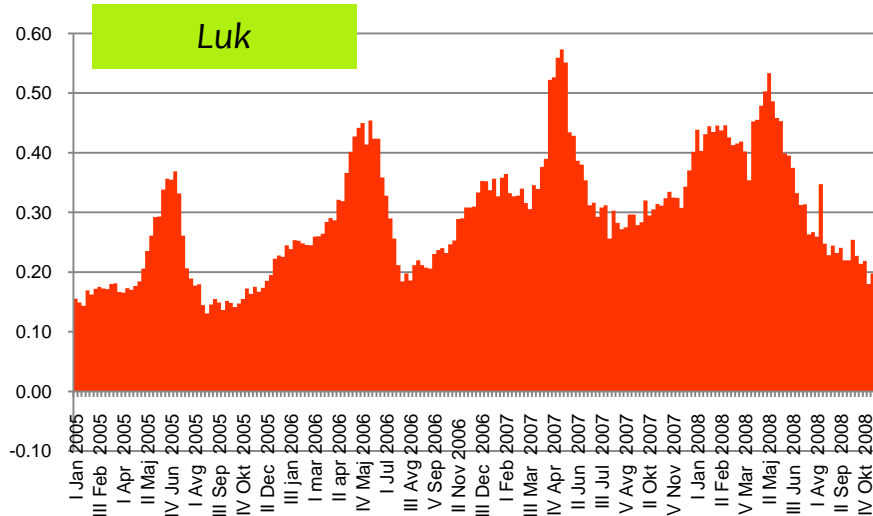

Zaključak 3

- Liberalizacija carina u Srbiji u okviru SAA doneće značajne promene (pozitivne i negativne) u poljoprivrednom sektoru, koja traži adekvatan odgovor politike
- Liberalizacija carina u regionu prema EU imaće posledice po smanjenje izvoznog tržišta

Prilagodjavanje promenama okruženja

- Mi se moramo prilagoditi pravilima trgovine u EU kao našem najznačajnijem tržištu
 1. Privući velike kompanije koje su već prisutne u evropskim supermarketima ili svetske lance supermarketa
 2. Da sami objedinimo našu ponudu
 - Investicije
 - Skladišne kapacitete
 - Farme
 - Prerada
 - Promena zakona, sprovođenje zakona
 - Promocija i pregovori sa supermarketima

Lokalne samouprave

Privatan kapital

Beogradske pijace

**Operativni program izgradnje oko
50.000 tona modernog skažladišnog
prostora za povrće i nekoliko
desetina za voće**

EU fondovi

Ministarstvo

- Pravljenje šlaga (GI, organic, Global Gap...) bez torte
 - Zakon o zaštiti bilja
 - Pravilnik o integralnoj proizvodnji
 - Inspekcijska služba
 - ...
- Ne vidi se šuma od drveta

Trenutna situacija u poredjenju sa Slovenijom			Trendovi sa novim Zakonom		
	registered on both countries	-23%	(the same level)		
	registered in Slovenia not in Serbia	-23%	(no interest)		
	not registered in Slovenia, registered in Serbia-	44%	(generic)		

Neko ko će da vodi proces

– Javna:

- Privredna komora? Ministarstvo? SIEPA?

– Privatna (članovi upravljaju)

• NALED AGRI

- Promocija proizvoda i kompanija i privlačenje investicija
- Umrežavanje i objedinjavanje ponude
- Podrška pregovorima sa dobavljačima i kupcima
- Informisanje i razmena informacija
- Tržišne analize
- Lobiranje
- ...

- *Da li će politika „sto eura po hektaru“ dati rezultate u novom okruženju?*
- *Da li se može imati jedna mera ili politika za različite sektore i probleme?*
- *Da li...*

If you always do what you
always did, you'll always get
what you always got!